

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1929-1930		N° 55	
		SÉANCE du 18 Décembre 1929	VERGADERING van 18 December 1929
		Zittingsjaar 1929-1930	

PROPOSITION DE LOI

modifiant et complétant la loi organique de l'enseignement primaire coordonné par Arrêté royal du 25 octobre 1921 et modifiée par la loi du 1er août 1923.

DÉVELOPPEMENTS

MADAME, MESSIEURS,

Les propositions de loi comportent tout d'abord qu'il soit donné satisfaction complète à tous griefs, en confirmant l'existence d'un enseignement du degré primaire donné entièrement dans la langue maternelle et en instituant de même un enseignement de degré moyen.

Elles ont en outre pour objet de garantir de la façon la plus complète la liberté du chef de famille en tenant compte des nécessités pédagogiques.

En principe, le chef de famille, ayant fait choix librement de la langue usuellement employée à son foyer, a le droit de déterminer la langue véhiculaire de l'enseignement qui sera donné à son enfant — à la seule condition que l'enfant soit effectivement apte à recevoir l'enseignement dans cette langue. En conséquence, une section scolaire sera créée dès lors que sera assurée la fréquentation de celle-ci par un nombre d'élèves fixé par la loi.

Dans les sections ainsi créées, l'enseignement de l'autre langue nationale sera développé, en vue d'empêcher la constitution, dans les diverses régions, de groupements linguistiques incompréhensifs de la langue du milieu dans lequel ils vivent. L'efficacité réelle de cet enseignement est assurée par le fait que la langue enseignée servira, dans les dites sections, au degré moyen, de langue véhiculaire pour l'enseignement d'un cours essentiel du programme.

En outre, dans l'enseignement primaire, au 2e degré, les chefs de famille, en nombre suffisant, seront en droit de demander la création d'un enseignement facultatif de la seconde langue nationale. Dans l'enseignement moyen, ils auront le droit de demander que leur enfant suive un cours donné dans l'autre langue nationale, lorsque coexistent deux sections — et, dans le cas contraire, de demander la création

WETSVOORSTEL

houdende wijziging en aanvulling van de wet tot regeling van het lager onderwijs, samengeordend bij Koninklijk besluit van 25 October 1921 en gewijzigd bij de wet van 1 Augustus 1923.

TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

De wetsvoorstellen bepalen vooreerst dat er voldoening moet geschonken worden aan alle grieven, en bevestigen meteen het bestaan van een onderwijs van den lagere grad geheel in de moedertaal gegeven, met instelling tegelijkertijd van een onderwijs van den middelbaren grad.

Zij hebben bovendien voor doel de vrijheid van den huisvader op de meest volledige wijze te vrijwaren, met inachtneming van de pedagogische noodwendigheden.

In beginsel, heeft het gezinshoofd, die vrijelijk de keuze gedaan heeft van de in zijn huis gewoonlijk gebruikte taal, het recht de voertaal van het onderwijs dat aan zijn kind zal gegeven worden te bepalen, onder deze eene voorwaarde, dat het kind werkelijk in staat weze het onderwijs in die taal te ontvangen. Dienvolgens zal eene schoolafdeeling ingericht worden van zodra het bijwonen daarvan zal verzekerd wezen door een in de wet voorgeschreven getal leerlingen.

In de aldus opgerichte afdeelingen zal het onderwijs in de andere landstaal zoo ingericht worden, dat het tot-stand-komen, in de verschillende gewesten, van taalgroepen die de taal van het milieu waarin zij leven niet verstaan, wordt vermeden. De werkelijke doeltreffendheid van dit onderwijs wordt verzekerd door het feit dat de aangeleerde taal in voornoemde afdeelingen, in den middelbaren grad de voertaal zal zijn voor het onderwijs van een der hoofdleringen van het programma.

Bovendien, in het lager onderwijs van den 2^e grad, zullen de gezinshoofden, in voldoende getal, het recht hebben de inrichting te vragen van een facultatief onderwijs van de tweede landstaal. In het middelbaar onderwijs zullen zij het recht hebben te vragen dat hun kind een leergang volge in de andere landstaal, wanneer twee afdeelingen naast elkaar bestaan, en, in het tegenovergesteld geval, de inrich-

d'un tel cours, à la condition d'en assurer la fréquentation exigée par la loi.

L'enseignement de la seconde langue nationale, obligatoire dans l'enseignement moyen, sera encouragé dans l'enseignement primaire par l'octroi de subsides spéciaux.

La liberté se trouve ainsi pleinement sauvegardée; l'intérêt social se trouve pleinement satisfait — sans qu'aucun droit linguistique puisse être lésé. La solution proposée a pour caractéristique d'assurer la pleine application des principes constitutionnels dans le cadre de l'unité nationale.

ALBERT DEVÈZE.

PROPOSITION DE LOI

ART. 20.

Remplacer les §§ 4 et 5 par le texte suivant :

La langue maternelle ou usuelle est déterminée par la déclaration du chef de famille. Toutefois, si les résultats de l'enseignement, constatés à la fin du mois d'octobre, établissent que l'enfant ne connaît pas suffisamment la langue désignée pour suivre avec fruit les cours de la section dans laquelle il se trouve, le chef d'école prescrit son transfert dans l'autre section linguistique, si celle-ci existe ou si les conditions prévues pour sa création à l'alinéa ci-après se trouvent réunies. Dans ce cas, un recours est ouvert au chef de famille auprès de l'inspection qui décidera dans la quinzaine. L'inspection scolaire présentera chaque année au Ministre un rapport spécial sur l'application de cette disposition.

Le Conseil communal ou la direction d'une école sont tenus, à la demande de chefs de famille ayant ensemble quinze enfants soumis à l'obligation scolaire, de créer au sein de l'école une section où la langue véhiculaire sera celle indiquée dans la demande. Cette section sera maintenue aussi longtemps que les cours en seront fréquentés par au moins quinze élèves. L'observation de cette disposition sera sanctionnée, pour les écoles publiques, adoptées ou adoptables par le retrait des subsides de l'État et de la province.

Dans les sections ainsi créées, l'enseignement de l'autre langue nationale sera obligatoire à partir du second degré primaire.

ART. 20bis (nouveau).

Les communes et les directions d'écoles adoptées ou adoptables seront tenues, à partir de la 3e année primaire et à la demande de chefs de famille ayant

ling van een dergelijken leergang te vragen, op voorwaarde dat het bijwonen er van worde verzekerd zooals door de wet vereischt is.

Het aanleeren van de tweede landstaal, verplichtend in het middelbaar onderwijs, zal in het lager onderwijs aangemoedigd worden door het verleenen van bijzondere toelagen.

Zoo is de vrijheid ten volle gewaarborgd; aan het sociale belang wordt geheel voldaan, zonder dat een enkel taalrecht wordt geschonden. De voorgestelde oplossing draagt als kenmerk dat het de volle toepassing verzekert van de grondwettelijke beginselen in het kader van de nationale eenheid.

ALBERT DEVÈZE.

WETSVOORSTEL

ART. 20.

De alinea 4 en 5 door den volgenden tekst vervangen :

Het gezinshoofd verklaart welke de moedertaal of de gebruikelijke taal is. Indien echter de uitslagen van het onderwijs, op het einde van de maand October vastgesteld, bewijzen dat het kind niet genoegzaam de aangewezen taal kent om met vrucht de lessen te volgen van de afdeeling waarin het zich bevindt, beveelt het schoolhoofd zijn overplaatsing in de andere taalafdeeling, wanneer deze bestaat of dat de bij de volgende alinea voorziene voorwaarden voor hare oprichting vereenigd zijn. In dit geval, kan het gezinshoofd zijn verhaal nemen bij het schoolopzicht dat, binnen de vijftien dagen, eene beslissing neemt. Ieder jaar, brengt het schoolopzicht aan den Minister een bijzonder verslag uit over de toepassing van die bepaling.

Op aanvraag van gezinshoofden, hebbende te zamen vijftien aan leerplicht onderworpen kinderen, zijn de Gemeenteraad of het bestuur eener school gehouden, in de school, een afdeeling tot stand te brengen, waar de voertaal diegene zal zijn, welke in de aanvraag is opgegeven. Deze afdeeling zal zoolang in stand worden gehouden als de leergangen er van door ten minste vijftien leerlingen worden gevolgd. De naleving van die bepaling wordt, voor de openbare, aangenomen of aanneembare scholen opgelegd, op straffe van terugtrekking van de toelagen van Staat en provincie.

In de aldus opgerichte afdeelingen, zal het onderwijs van de andere landstaal verplichtend zijn van den tweeden lagere graad af.

ART. 20bis (nieuw).

De gemeenten en de besturen van aangenomen of aanneembare scholen zullen, van het 3de lager schooljaar af en op aanvraag van de gezinshoofden

au moins vingt enfants soumis à l'obligation scolaire, d'instituer des cours facultatifs de l'autre langue nationale. Ces cours seront compris dans l'horaire ordinaire lorsqu'ils auront été demandés par un nombre de chefs de famille dont les enfants constituent la majorité de la population scolaire.

ART. 20ter.

Un subside de 400 francs sera alloué aux communes et aux directions d'écoles adoptées ou adoptables par classe où sera donné, soit en vertu de l'article 20 § 6, soit en vertu de l'article 20bis, l'enseignement de la seconde langue nationale.

ART. 20^{quater}.

Les dispositions des articles 20, 20bis et 20ter sont applicables aux classes préparatoires annexées à un établissement d'enseignement moyen.

L'article 17 est modifié comme suit :

Après le § 1 se terminant par les mots : « notions de sciences naturelles dans les autres communes », ajouter :

L'enseignement de la seconde langue est réglé conformément à l'article 20 § 6 et à l'article 20bis.

A l'article 43, ajouter la disposition ci-après :

Afin de permettre aux instituteurs d'être aptes à satisfaire aux exigences de l'article 20 de la loi, six heures seront consacrées au minimum, chaque semaine, à l'enseignement de la seconde langue ainsi qu'à des répétitions ou à des exercices divers en seconde langue, dans chaque année d'études de la classe préparatoire et de la section normale des écoles normales primaires.

hebbende te zamen minstens twintig aan leerplicht onderworpen kinderen, gehouden zijn facultatieve lessen van de andere landstaal in te richten. Die lessen behooien tot den gewonen uurrooster wanneer zij zullen aangevraagd zijn door een getal gezins-hoofden wier kinderen de meerderheid van de school-bevolking uitmaken.

ART. 20ter.

Een toelage van 400 frank wordt toegekend aan de gemeenten en aan de besturen van aangenomen of aanneembare scholen, voor elke klas waar hetzij, naar luid van artikel 20, alinea 6, hetzij naar luid van artikel 20bis, het onderwijs van de tweede landstaal wordt gegeven.

ART. 20^{quater}.

De bepalingen van de artikelen 20, 20bis en 20ter zijn toepasselijk op de voorbereidende klassen gechecht aan een middelbare onderwijsinrichting.

Artikel 17 wordt gewijzigd als volgt :

Na de eerste alinea, eindigende met de woorden : « alsmede, in de overige gemeenten, eenige begrippen van natuurwetenschappen », toevoegen :

Het onderwijs van de tweede taal wordt geregeld overeenkomstig artikel 20, alinea 6 en artikel 20bis.

Aan artikel 43, de volgende bepaling toevoegen :

Ten einde de onderwijzers toe te laten zich bekwaam te maken om aan de vereischten van artikel 20 der wet te voldoen, worden ten minste zes uren, iedere week, besteed aan het onderwijs van de tweede taal, alsmede aan herhalingslessen of aan onderscheidene oefeningen in de tweede taal, in ieder studiejaar van de voorbereidende klas en van de normaalafdeeling der lagere normaalscholen.

A. DEVÈZE.
AD. MAX.
J. MASSON.
ALF. AMELOT.
P. NEVEN.
R. PETITJEAN.